Թ. Տ. ՅԱՐԻ 3621 (Ն. Տ.) 21 ՄԱՐՏ 1896 — 9 ՄԱՐՏ 1896 — 6 ՇԵՎՎԱԼ 1313 — ԵԱՐԱՔ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌وك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամեկան արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանկ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օր. Ոսկի	2
Դպրատաց թղթատարի ծախքը միտոնակ	Դրուշ 80

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ես չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հեռեւեալ տան տպագրական մեքենաներով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ՆՈՒԱԳԱԲՈՒԺՈՒՄ

Բառին չափ նոր չէ գրութիւնը, — եթէ երբէք պիտի ընդունուի Նոսոփաթոս-ԲՈՒԺՈՒՄ կամ Նոսոփաթոսխամ բառը իբրեւ համապատասխան musicothérapie-ին, «ինչպէս գործածական դարձաւ «ջրարուժութիւնը»։ Բառագիրներուն ձեռնհասութեան թողով վճիռը, անցնինք իմաստին որ շատ բացայայտ է։ Ամեն ժամանակ, նուագածութիւնը ու երաժշտութիւնը բժշկական միջոց մը նկատուած են այն հիւանդութիւններուն դէմ, որոնք առաջ կուգան խորին վիշտէ մը կամ մտային խանգարումէ։ Հին պատմութեան մէջ օրինակները չեն պակսիր։

Հիմա, բժիշկներն աւելի առաջ կերթան և կ'ուսումնասիրեն այն երաժշտութիւնները որոնք կը յարմարին այս կամ այն ախտին դարմանման։ Զախտաւորներ կան որոնք մեզմ երաժշտութենէ կ'ախորժին, ուրիշներ՝ զօրաւոր. երաժշտական արուեստին յառաջդիմութեան հետ նուագարարժուշն ալ կը կատարելագործուի, կ'ընդհանրանայ։ Ժամանակակից երաժշտութիւնը որուն մէջ այնքան մեծ տեղ մը կը դրաւեն կրքոտ, դիւրայոյզ եղանակներ, բնականաբար շատ աւելի խորտնկ ու ազդեցիկ կերպով պիտի ներգործէր ջղային գրգռութեան վրայ քան հին երաժշտութիւնը։

Այս բանը ապացուցին վերերս Տքթ. Պեղիշ'նոքիի կատարած շահեկան փորձերը։ Շոբէնի վալսերուն նուագումը դիշերային վախի դէմ։ Մանկամարդ աղջիկ մը, զոր կը դարմանէր այդ բժիշկ, ամեն գիշեր երկու երեք անգամ ընդոստ կ'արթննար անյաղթելի երկիւղի մը ժամուած։ Պոյխ-ոը բուդէսին գործածութիւնը անազդեցիկ մնաց։ հիւանդ երեւայոյթիւն մը, տղայ հասակէն ուրուականի պատմութիւններով գրգռուած, չէր հանդարտեր ոչ մէկ մեղմայուշիչ դեղով։ Մինչեւ իսկ կը վախցուէր որ մտային խանգարում մը առաջ գայ։ Տոքթորները, ճարահատ, խորհուրդ տուին աղջկան մօրը որ անոր անկոյին մտնէին առաջ դաշնակի վրայ երաժշտական քանի մը հատուածներ զարնէ. պատահեր գործադրուեցաւ. և դպրի բարուրում մը առաջ կոգար հիւանդին վերջինները մեղմ կտորներ կը նուագէին, ընդհակառակը, երբ զօրաւոր նօթեր ընտրէր մայրը, մանկամարդ աղջիկը՝ որ մրափել սկսած էր՝ գրգռումով կարթնար ու կը խնդրէր որ եղանակը փոխեն. իրեն ամենէն աւելի հաճելի եկած էին Շոբէնի մեղմօրօր վալսերը որոնք զգայուն ու արտայայտիչ կերպով նուագուելով՝ կը հմայէին զինքը, ջիղերը կը հանգարտեցնէին ու բարեբար հանգիստ մը կը պարգեւէին։ Այսպէս չարունակուեցաւ ամեն իրիկուն. յետոյ, այս բժշկական նուագահանդէսն ընդհատուեցաւ ատիճանաբար և ամասան մը մէջ, ալ պէտք չի մնաց անոր։ Նմանօրինակ արդիւնքներ ձեռք բերուած են ուրիշ շատ մը տեղեր ալ և բժիշկները նուագաբուժութիւնը կընդունին իբրեւ ազդու դարման ջղային տկարութիւններու, հիւանդութեան ատիճանին համեմատ՝ մեղմ կամ զօրաւոր եղանակներ «դեղագրելով»։ Ապաքինումներ կան որոնք Պէթովէնի սոնատներով ձեռք կը բերուին, ու մեղմագոյն հիւանդներ որոնք կը ժպտին Մօձարտի երաժշտութեան ի լուր։ Նոր հորիզոն մը կը պարզուի այսպէս բժշկութեան առջեւ, որ ապագայ տոքթորներն պիտի պահանջէ գիտական հմտութեան հետ՝ երաժշտական գիտակցութիւն ու ճաշակ։ Եւ այս դրութեան մէջ, սեռամարուժութեան մէջ, դասական բժշկութեան հուչակաւոր սկզբունքն է, «մանը՝ նմանով բուժել» որ կը գործադրուի ու կը յաղթանակէ. չէ մի որ ջղային գրգռումները հանգարտեցուն՝ կուզուի երաժշտական այնպիսի հատուածներով որ արդիւնք են տագնապալից ուղեղներու, որոնց հեղինակներն իրենք իսկ ջղային գրգռումներու մատնուած էին՝ այդ հրաշալի եղերը ձայնագրելու պահուն։ Կը պատմեն թէ Կիւք ներշնչուելու համար արեւուն լոյսին ու դալար մարդերուն պէտք ունէր որոնց վրայ կը տեսներ իր դաշնամուրը։ Ուրիշ մեծ երգահան մը, Սարդի, կը փակուէր պարապ խուցի մը մէջ, դամբարանի երեւոյթով որուն ձեղունէն մեռեալական կանթեղ մը կախուած պէտք էր ըլլար։ Հայրը, առանց իր հանդիսական հագուստները հագնելու չէր կրնար նօթ մը յօրինել. Բէչիէլլօ անկողնին մէջ կ'աշխատէր. Վանտէր՝ իր արտայայտել ուզած զգացումներուն համապատասխան գոյնով գիշերահանդէսներ կը գործածէր։ Այս օրինակներէն կը տեսնուի որ, այն երաժշտական հատուածներու նուագումով՝ որոնց ստեղծումն իսկ ջղային արտասովոր գրգռութեան մը արդիւնք է՝ կը բժշկուին համանման գրգռումներէ առաջ եկած հիւանդութիւններ։ Այն արուեստագէտները որոնք տարին նուագահանդէս մը կը կազմակերպեն Սալէդրիեի ջլախտաւորներուն համար, փարձով կը տեսնեն ասոր արդիւնքը։

Օր մը պիտի լսենք արդեօք որ մեր Հիւանդանոցին ներքին բոլոր պէտքերը այնպէս լիուռամ հոգացուած են, որ կարգը գայ նուագաբուժութեան փորձ մը կատարելու անտեղ, գոնէ դանդաղ մը տեղուորելով ջլախտաւորներուն մեռ որոնք՝ լիմարապահին գոռումներէն ու հեռուէն անցնող կառախումբին սուլիներէն ուրիշ ձայն չեն լսեր իրենց տխուր մենութեանը մէջ։ Տ.

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ՍՆՈՒՆԴ

Սննդեան վրայ կը խօսէինք, չըսե՞նք որ ասկէ քիչ առաջ այն ատիճանի հասած էր սննդեան խեղճութիւնը որ նոյն իսկ բժիշկները, որ ամէն ուրիշ հիւանդանոցներ միշտ առաջին կարգի ճոխութեամբ կը ճաշեն, վասն զի իրենց մուտքը սպասման և գիշեր ցերեկ կրած յոգնութեան միակ փրկաբար միջոցն է կազդուրիչ սնունդը, այո՛, բժիշկներն անգամ, կ'ըսեմ, չգիտեմ ո՛րպիսի անձկութեան բերմամբ դատապարտուած էին,—գիտէ՞ք ինչ ուտել,—թակինով տեսակ մը մաքառնի ապուր, ձէթով պուկուրէ բիլա, և այլ սոցին տակիւ կը հարցնեմ հիմա, եթէ բժիշկներն այսպէս կը պահուին, իմաստասիրեցէք թէ ի՛նչ պարտէր լինել Ազգային բաղդը։ Զկարծուի որ pro domo nostro (մենք մեր տանը, իմա՛ փորին համար) կը դատապարտենք,—ամենեւին, քանզի մենք այցելու բժիշկներս Հիւանդանոցի մէջ չենք ուտեր, թէեւ իրաւունքիս է։ Այն մեր մասնաւոր անհատական կամեցողութիւնն է որ ո՛և է խնդրոյ մը հետ առնչութիւն չունի։ Մենք պահանջեցինք և պիտի պահանջենք միշտ որ մեր երեւանցի օգնական պաշտօնակիցները լաւ, այսինքն իրենց ատիճանին՝ յոգնութեանը և մտաւոր հիւծման համապատասխան կերպիւ խնամուին։ Հոգաբարձութիւնը քանիցս հրահանգներ, բացարձակ արտօնութիւններ տուաւ այս մասին, բայց տնօրինական փոփոխութիւններ և ներքին զբաղմանց կուռ և խանգարչոտ վիճակը հաւիւ թոյլ տուին որ չափաւոր գոհացում մ'ստացուեցաւ քիչ ժամանակէ ի վեր։ Կը յուսանք որ առիթ չենք ունենար այլ եւս այս նիւթին անդրադառնալու։ Գոհութեամբ իմացանք որ Հոգաբարձութիւնը ոչ-կաթնտու աւելորդ ոչխարներ մորթել և ի պիտոյս գործածել հրամայեր է։ Կը ծափահարենք։ Ցուսալից եմ որ սպառածներուն տեղը, բարեբէր ապագային կը փութան նոր ոչխարներ նուիրելու և Հաստատութեան արդէն իսկ փոսնգեալ պիտէն եւս առաւել շնանգարելու։

Շատ անգամ ըսած էինք, բայց հաւատներս չէր իգար, թէ հիւանդապահ տարած բերած ատեններն հիւանդաց՝ կեղակուրներէն կը հափտին։ Ստուգութիւն է եղեր այս որ միշտ չէ թէեւ, բայց կը պատահի եղեր երբեմն, չգիտեմ յանա՞ թէ ցանցառ, վերջապէս կը պատահի եղեր։

Մի՛ դայրանաք, մի՛ շտապէք դատապարտել այս խեղճ սրբազանները, յանկարծական դատավճիռները միշտ ուաղելի եղած են։ Կուշտ և հանգիստ վիճակի մէջ բարոյականի բարձր բարձր սկզբունքներ վարդապետելը շատ դիւրին է, բայց անօթութիւնը գէշ խրատու է և ամէն բարի և գովելի դիտումներ կրնայ վիր ի վայր շրջել։ Մեր բարոյականին վրայ այնչափ յանձնապատասխան չըլլանք, նմանօրինակ դիւրքի և պարագայի մէջ չեմ գիտեր մենք ինչ կերպով պիտի վարուէինք։

Կը տարակուսիմ՝ տա՞ր թէ հիւանդապահներուն գտածէն տարբեր միջոց մ'ընտրէինք։ Կշտացա՞ւ որ չգոռնան, այս է բնականը բարոյականը՝ ամենասկանը։ Մի՛ կարծէք թէ պատժելով սատելով հրակիւով անտեղութեանց առաջքն կառնուի, անտեղութեանց առաջն առնելու համար առաջին և վերջին միակ միջոցն է գեղջ չՅԳՏելը։

Հիմա ալ չեմ կարծեր թէ պատահին այսօրինակ անհաճոյ դէպքերը։

Ինչո՞ւ.—Վասն զի կերակուրները շրջուած են ժամանակէ մ'ի վեր, այսինքն թելադրիչ պատճառը բարձած է։

Ցուսանք որ յարատեւ ըլլայ։

Այս ամենուն վերջաբանը, ինչպէս կը տեսնուի, ժամանակի դառնութիւնն է որ կը հարկադրէ հագար ու մէկ ձեւերու տիպերու հաշուեցուցիչ դիմել։

Վիճակի յայտարարութիւնն արդէն կոչում մ'է բարեսէր ազգայնոց գթութեան զգացման որ այժմ աւելի քան երբէք պէտք ունի փայլուն կերպիւ արտայայտուելու։

Ցաջորդ յօդուածիս պիտի նուիրենք վարչական ճիւղին։

Ե. ԹԻՐԵԱՐԵԱՆ

1/13 Մարտ 1896
Բերա

«ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԷՐ ԵՒ ԳՏԱՒ»

ԹԻՒԱԳԱՐՏԻ ՄԸ ԱՐԱՆՁՆԵՐԸ

Հազար ութն հարիւր իննսունրեւեօթը կամ ութը տարի անցաւ յօրմէ Հիւսէ աշխարհի Փրկիչը իր Անառակի առակին մէջ զրուցեց ներոզախտ հօր մը այս վհատ խօսքը իր ապերախտ ու չարայ զաւկին ուղղուած.

«Կորուսեա՛լ էր և գտաւ»։

Բայց կ'երեւայ թէ քրիստոնէութեան այս վհատութիւնները հիմա չատ ընթացիկ հանգամանք մ'չունին քանի կը յաճախանայ յուսալարութիւնը և քանի մարդկային կրքերը, ձգտումները վերացականէն՝ անհիմանէն հեռանալով կը յարին իրականութեան և նիւթականութեան. կարծես կեանքի հիմակուան սուր պայքարին մէջ այլ եւս քիչ քիչ իրենց զօրութենէն կը կորսնցուցեն այս տեսակ խոտեալ ու վհատ վարդապետութիւններ, որոնց ամբողջութիւնը մարդկային առաքինութեան ու բարոյական կատարելութեան հիմը կը ձեւացնէ։

Զէ՛, հիմակ հայր մը իր մոլորած ու սորոյացած զաւկին չի փարիր խանդաղատանօք և մոռնալով դառնալի ու ցաւագին անցեալը՝ այլ եւս չազազակեր հիանալի անչիչաչարութեամբ մը.

—Կորուսեա՛լ էր և գտաւ։

Զկարծուի որ մեծ պաքի այս անցած տարին վրայ խօսելու փափագ ու մտադրութիւն ունիմ. չէ՛, արդէն ամեն եկեղեցիներու բեմէն քարոզիչները աւելի կամ նուազ պերճախօսութեամբ և ճարտարութեամբ բացատրեցին ու պարզեցին այս առակը։

Ինչ որ պիտի պատմեմ՝ լոկ իրականութիւն է, իրականութիւնը իր ամենէն քամեալի մերկութեանը մէջ. անառակ որդիին դարաւորջիկ պատմութիւնը։

* * *

Անցեալները թշուառ և ողորմելի կերպարանքով մարդ մը կը ներկայանայ Փարիզի ոտիկանական պաշտօնատունը և կը խնդրէ տեսակցել ոտիկանութեան պետին հետ, ամենամեծ կարեւորութիւն ունեցող խնդրի մը վրայ։

Կը ներկայացնեն զինք պետին, որուն կը յայտարարէ թէ ինք Լէոն Պուրէ կը կոչուի և խոյս տուած է Կիւյանէն, ուր երկար տարիներէ ի վեր կը գտնուէր, Սէն Ժան-Մարտէնի նաւարաններուն մէջ աշխատելով։

Այս չարագործ Բայէն տարագրուած էր գողութեան համար վեց տարի պարտութիւն կրած ըլլալով։

Պուրէի արիւններն յոյժ հետաքրքրաշարժ են. 1885ին խոյս տուեր է Բայէնէն և անցեալ դեկտեմբերին միայն կըրցեր է Փարիզ հասնիլ։ Իր աքսորավայրին մէջ մեքենագործի պաշտօն կը վարէր թիաբանին հրամատարին կիտրանաւուն մէջ։ Վիճակը խեղճ չէր, որովհետեւ համեմատապէս ազատութիւն կը վայելէր և տարեկան 70 ֆրանք կը հահէր։ Բայց օրին մէկը յանկարծ մտքին մէջ ծնաւ փախուստի գաղափարը և որովհետեւ իր բանտարհեստին մէջ անհնար էր ուրէ՛ է փախուստ փորձել, խնդրեց որ երեք հարիւր վարաներու թափորով մը զրկուի Կիւյանի այն մասն ուր անտառ մը մշակելի գաշտի կը վերածէին։ Ինդիրքն ընդունուեցաւ,

Հոն, օգուտ քաղելով Սէն-Ժանի տունէն, — վասնզի այդ օրը հսկողութիւնը նուազ խիստ է, — հինգ թիապարտներու հետ նստաւ լաստի մը վրայ զոր գաղտնապէս շինած ու պահած էին։ Վեց փախստականները որոշած էին հպանական Կիւյան հասնիլ։ Լուրաքաշիլը սուր մը ունէր, բրիտնձի և մէկ քանի կտաւ քինինի թիթեւ պաշար մը։ Իրենց մեկնումէն քանի մը օր ետքը, փախստականներէն մէկը որ անմոյթ գտնուած էր այդ դեղէն ձեռք ձգելու, տենդով վարակուելով, պատաեցաւ իր ընկերներուն որ օգնութեան հասնին իրեն և քանի մը կտաւ դեղ տան։

—Երբէ՛ք, պատասխանեցին ընկերները. տենդոտ անտառի մէջ ենք, ամեն մարդ իրեն համար։ Ամէն օգնութիւն կը մերժենք քեզ։

Այս եսասիրական ընթացքէն իրաւամբ ըմբոստացած, հէք փախստականը թողուց իր ընկերները և Լիսաան գաղթաւ։

Ժամանակ մը ետքը, թիապարտներէն երկուքն ալ բռնուեցան Կիւյանի ներսերը բնակող ցեղէ մը և Ֆրանսական իշխանութեանց յանձնուեցան։ Իսկ Պուրէ և իր միւս երկու ընկերները նորէն ճամբայ հլան ամենամեծ դժուարութիւններով։ Գիշեր մը, փախստականներէն մէկը որ ծարի մը ստորոտը պառկած էր, յանկարծ արթնցաւ սարսռազդեցիկ անհանգստութեան մը ենթակայ։ Խեղճը ուզեց ոտքի ելլալ, բայց այդ միջոցին տեսաւ որ պօտ օձ մը իր մարմնին շուրջը փաթթուած էր և կը ջանար խեղդել զինքը։

Հէք մարդը ուզեց մաքառիլ. ի զո՞ւր ջանք. քանի մը վայրկեան հոգը վերջին շունչը կը փչէր, ահռելի կերպով ջախջախուած։

Տանրհինգ օր ամեն տեսակ տառապանքներէ և փառնդներէ անցնելէ յետոյ, Պուրէ և իր ընկերը ընդարձակ գետի մը հանդիպեցան ուսկից հարկ եղաւ անցնիլ ազատ հոսի վրայ կամուրջ կամ նաւակ։ Տարաբախտները, քիչ մը ուտեստ միայն ունէին, մինակ Պուրէն պզտիկ դուռմար մը ունէր զոր հագուստին մէջ պահած էր։ Ընկերը, կերեւայ թէ հոն առնելով այդ դրամին, գիշեր մը օգուտ քաղեց անոր բունէն և գողնալով ստանն ու պաշարը լքեց զայն ու ապաստանեցաւ սեւամորթներու ցեղի մը քով որոնց իր ընկերը ներկայացուց իբրեւ վտանգաւոր մարդ մը, այնպէս որ երբ Պուրէ օգնութիւն խնդրեց այն ցեղէն, լրտուէն վռնտուեցաւ։

Վշտաշարչար Պուրէ, մերկ, անօթեւանդ, առանց տարայն վհատելու, թեթեւ լաստ մը շինեց որուն վրայ նստեցաւ բոլորալին մերկանդամ, հագուստները ծրար մը ընելէն և իր լաստին առաջակողմին կապելէն յետոյ։ Բայց մարդոյժ կողոպտուելէ ետք—թէեւ ինքն ալ ժամանակով զանանք կողոպտած էր—բնութիւնն ալ չնեցաց իրեն. լաստը յորձանքի մը մէջ բռնուելով ընկղմեցաւ։ Հագուստներու ծրարին հետ և Պուրէ, որ սքանչելի լուղորդ էր, յաջողեցաւ վերջապէս հանիլ հոլանտական ցամաքը։

Բայց առանց ստակի, առանց ուտեստի, առանց հագուստի և անդէն, պարտաւորեցաւ սեւամորթներու ուզելաւոր խումբի մը դիմել որոնք յոյժ բարբարոս կերպով վարուեցան հետը և տաժանելի աշխատութիւններ կատարել տուին։ Վեց ամիս այս ահռելի ստրկութեամբ տանջուելէն ետք, յաջողեցաւ խոյս տալ և Ճորճեթաուն հասաւ և յետոյ Սուրինամ։ Այս վերջին քաղաքին մէջ փախստականը գործ գտաւ ոսկեհանքերուն մէջ։ Քանի մը տարի մնաց հոն և քիչ մը դրամ հաւաքեց։ Անցեալ դեկտեմբերին չորեքնաւ մը կը մտներ օգնական խոհարարի պաշտօնով և Ֆրանսա կը հասնէր հուսկ ուրեմն։

Եւ ասկայն իր տառապանքը դեռ վերջացած չէր. ցամաք ելլելէն քանի մը օր ետքը երբ Փարիզ կ'ուղղուէր, ճամբան ճանչուրեցաւ դատարկապորտի մը հետ։ Պուրէ, միշտ վստահելով, իրիկուն մը խոստովանեցաւ իր ուղեկցին թէ քիչ մը դրամ ունէր։ Դատարկապորտը, այս լսելուն պէս, ութսնի գայլի նման յարձակեցաւ Կիւյանի փախստականին վրայ և լաւ մը զայն տփոցելէն ետք բոլոր ունեցածը կողոպտեց փախաւ։

Պուրէ նորէն առանց դրամի մնաց, յուսահատ, աշխարհէն զզուած, ու թշուառը մոռանց անձնասպան ըլլալ։ Բայց նորէն քաջալուծեցաւ, և Փարիզի ճամբան բռնելով հասաւ Ֆրանսի ոստանը։

Տարաբախտ Պուրէն իր չարչարանքներուն մէջ սրտապնդող բանը սա յոյսն էր թէ նորէն պիտի տեսնայ իր ծնողքը և պիտի կրնայ այլ եւս կոնոնաւոր խաղաղ կեանք մը վարելիլ։

Պատրա՞նք։

Փարիզ հասնելուն երկրորդ օրն իսկ խեղճ մարդը ներկայացաւ իր ընտանիքին։ Բայց Պուրէի հայրը, որ պարկեշտ գործաւոր էր և օրուն միւս երեք զաւակները աշխատող ու պատուական քաղաքացիներ էին, բնաւ միտքն չանցուց հետեւիլ Աւետարանի երկնաշունչ պատուէրին. փոխանակ գրկաբաց ընդունելու իր վերադարձող զաւակը, տանը դուռը ուժգնութեամբ գոցեց այդ սորվացող զաւակին երեսին, պոռալով.

—Կորի՛ր, թիապա՛ռ, անիծեա՛լ զաւակ, ա՛լ չեմ ճանչնար քեզի։

Պուրէ, ծանր գլուխն ու հեռացաւ։

Մինչեւ այն ատեն անարտունչ համբերութեամբ կրած էր ամեն երեւակայելի ու անհրեւակայելի տառապանքներ. վերանտուած էր ընկերութենէն, թիապարտ քաղաքացի մթնոլորտին մէջ մաշեցուցած էր իր երիտասարդութիւնը, թշուառութենէ թշուառութիւն զլորած էր՝ առանց ճիկ մը հանելու, աչքը տնկած այն հեռաւոր վերկարար լոյսին որ իր հօրենական տաք և խաղաղ յարկն էր։ Ահեկոտ մարդու մը պէս, որ հեռուն տեսած խլեակին կուզէ հասնիլ գիրքնական ջանքերով՝ անոր փաթթուելու համար, Պուրէ ալ այս լոյսն ունէր իգէա, որուն հասաւ, այլ որ եւ ամենց զինքը բիրտ հարուածով մը։

Ու բոլոր իր քաջածներէն աւելի այս վերջին հարուածը քանդեց հէք Պուրէի ամբողջ բարոյական կորովը։ Ետ դարձաւ, աչքն ամպատ, ուղեղը ցնորած, կործանում մը զգալով ներսիպին. նորէն գնաց գարկաւ արդարութեան դուռը, յայտնեց իր ով ըլլալը և պաղատեցաւ որ դարձեալ թիապան ղրկեն զինք։

Եւ արդարութիւնը վերստին բանտ նետեց այդ անառակ որդին։ ԵՐՈՒԱՆԴ

=)(19)(=

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ԱԼՖՈՆՍ ՏՕՏԷ

ՃԷՔ

Ասոնք տխուրները, ողբալիներն էին, և եթէ իրենց ախորհուրդ յաւանութիւնները, այնքան թանձր օրքան իրենց մազերը, եթէ իրենց հպարտութիւնը, իրենց մոլութիւնները խնդալ կը պատճառէին, այնքան թշուառութիւն նկարուած էր իրենց խեղճ կերպարանքին վրայ որ արգահատանք կը զգայիր պատրանքներով արբշիռ այդ աչքերուն տենդոտ փայլին առիւծ, այդ աւերեալ դէմքերուն առիւծ ուր բոլոր յոյսերուած երազները, մեռած յոյսերը իրենց տեղը նշանակած էին ինկած ատեններն։

Ասոնց քով կային անոնք որ արուեստը շատ տաժանելի, շատ ամուլ, շատ ապարդիւն գտնելով, աղբիւրներ կը փնտռէին այլանդակ արհեստներէ, իրենց մտքի զրաղումներուն անհամապատասխան. քնարերգակ բանաստեղծ մը գրատնեակ մը կը բանար արու ծառաներու պաշտօն գտնող. քանդակագործ մը՝ չանթանի գիրքի յանձնակատար կըլլար, ֆոլթակահար մը՝ կոզի պաշտօնայ։

Ուրիշներ, նուազ արժանավայել, կապրէին իրենց կիներուն աշխատութեամբը, որով կը սնուցանէին իրենց հանճարեղ ծուլութիւնը։ Այս ամոյնները միասին եկած էին, և Մգնոտածներուն խեղճ կողակիցները իրենց արիասիրտ ու գունատ երեսներուն վրայ կը կրէին հանճարեղ մարդու մը սնուցման պէտք եղած գինը։ Իրենց ամուսիններուն ընկերանալուն հպարտ, առնոց կը ժպտէին մայրերու պէս, կարծես ըսելով. «Ա՛ս իմ գործս է...» և արդարեւ պատճառ ունէին փառաւորուելու, վասն զի բոլոր այդ պարոնները առ հասարակ ծաղկաթիթի երեւոյթ ունէին։

Այս շաքարի վրայ ուելցուցէք երկու երեք գրական հնտոիք, օրահի ուսակախօսներ, հին գանձեր աթէնէոններու, պրիւսանէոններու, արուեստասիրական և այլ ընկերութեանց, միշտ այս տեսակ գուսարումներու ի դէտ. յետոյ անիծս գերասաններ, անորոշ տիպարներ, պարոն մը որ բան մը չէր ըսեր, այլ որուն համար շատ զօրաւոր է կ'ըսէին՝ որովհետեւ Բրուտոնը կարդացած էր. ուրիշ մը Հիրշի կողմէ բերուած, զոր կ'անուանէին «եղբօրորդին Պերդէլիուսի». Մեց որ փառքի ուրիշ տիտղոս չունէր եթէ ոչ իր ազգականութիւնը Շուէյացի մեծանուն գիտնականին հետ, և կատարեալ ապուշ մը կ'երեւնար. անուանական դերասան մը Տրլօպէլ անուն, որ, թատրոն մը պիտի հիմնէր կ'ըսէին։

Վերջապէս, սովորական սեղանակիցները տան, երեք բլոֆէսորները, Լապսինտը՝ հանդիսական հանդերձանքով, ատեն ատեն «պէ՛օհ... պէ՛օհ» ընելով, տեսնելու համար թէ իր ձայնատերն հոն էր, վասնզի անոր պէտք պիտի ունենար երեկոյթին, և տ'Արժանթոն, գեղեցիկ տ'Արժանթոնը, մազերը շիտկած, գանգրած, անուշահոտած, բայգոյն ձեռնոցներով, հանճարեղ, խիստ, խրխտ։

Սրահին դրանը մօտ կեցած, Մորոնվալ կ'ընդունէր ամենքը. մտացիր ձեռնասեղմումներ կը բաշխէր. շատ մտատանջուելով որ ժամը կը յառաջանայ և կոմսուհին — այսպէս կ'անուանուէր Իտա տը Պարանի — դեռ եկած չէր։

Տեսակ մը անձկութիւն կը սաւառնէր ժողովքին վրայ։ Անկիւններուն մէջ տեղաւորուելով կը խօսակցէին մեծմամ։ Փոքրիկ տիկին Մորոնվալ խմբակի խմբակ կ'երթար, սիրալիր երեւոյթով մը ըսելով. «Դեռ չենք սկսիր... Կոմսուհիին կը սպասենք»։ Եւ իր արտայայտիչ շուրթերուն վրայ, այս կոմսուհի բառը գաղտնիքի, հանդիսաւորութեան, ազնուականութեան արտասովոր ճկումներ կը ստանար։ Ասիկա յետոյ իրարու կը փոխանցին, իւրաքանչիւրը լաւատեղեակ երեւնալու փափագ մը ունենալով. «Կոմսուհիին կը սպասուի»։

Երգեհոնը, մեծաբարձ, ժպտելով իր բոլոր ստեղնաշարերովը ինչպէս անսահման ատամնաշար մը, աշակերտները պատին առջեւ շարուած, փոքր սեղանը կանանչ դորգով մը ծածկուած, վասն լուսարձակով լամպար մը, շաքարաման ջուրի գաւաթ մը, իր գանգուանդակին վրայ ցցուելով քառեմեկի և սպանոգային ինչպէս կառափնատ մը՝ արշալոյսին, և Պ. Մորոնվալ իր ճերմակ բաճկոնակին մէջ կծկուած, և տիկին Մորոնվալ ծնկալ Տեքոսթէր, ընդունելութեան բոլոր կրակովը կարմրած ինչպէս փոքր աքաղաղ մը, և Մատու-Կէզօ գրան հովին մէջ գոզանար, ամեն մարդ, այո՛, ամեն մարդ կոմսուհիին կը սպասէր։

Սակայն, որովհետեւ չէր զար և շատ ցուրտ էր։ տ'Արժանթոն հաւանեցաւ զրուցել իր «Մէրոյ Հաապոմէ»ը, զոր բոլոր ներկաները գիտէին արդէն հինգ վեց անգամ լսած ըլլալով զայն։

Շրմինէին առջեւ կեցած, մազերը ետեւ ձգած, գլուխը բարձր իբր թէ իր ոտանաւորները ձեզուն ցցուակներուն գրուցէր, բանաստեղծը Կարտասանէր այնքան ճոռում և գեղեցիկ ձայնով մը օրքան իր բանաստեղծութիւն բոսծը, ամեն մէկ ներգործութենէ յետոյ միջոցներ ձգելով, որպէսզի սքանչացման բացագանչութիւնները մինչեւ իրեն հասնին։

Աստուած գիտէ թէ Մգնոտածները ագահ չէին այս տեսակ քաղաքերանքներու։

—Անո՛ւր...

—Վա՛ե՛մ...

—Ապշեցուցի՛չ...

—Նոր Հիւգո՛...

Եւ ամենէն զարմանալին սա՝

—Կէօթէ՝ սիրտով։

Առանց խռովելու, այս գովասանքէն խթուած, բանաստեղծը կը շարունակէր բացկտարած, տիրական շարժումով.

Եւ ի՞նչ ծաղրանութիւններ ալ ընէ ինձ ամբոխը,
Ես կը հաւատամ սիրոյ ինչպէս կը հաւատամ Աստուծոյ։

Կոմսուհին ներս մտաւ։

Բնաբերդակը, աչքերը միշտ օդին մէջ, չնչմարեց իսկ զայն։ Բայց խեղճ կինը տեսաւ զանիկա, և այդ վայրկեանէն իր կեանքը փճացաւ։

Միշտ կրկնոցով, գլխարկով երեւցած էր իրեն, փողոցի համար հագուած և ոչ թէ Ողիմպոսի. բայց հոն, այդ տրժգոյն լոյսին մէջ շիկորակ կլոպներուն որք ուելի կը տժգունեցնէին անոր գունատ մոյնքը, սեւազգեաց, ճերմակ ձեռնոցներով, և հաւատալով սիրոյ ինչպէս կը հաւատար Աստուծոյ, ազնուալի ու գերմարդկային ազդեցութիւն մը ունեցաւ իր վրայ։

Կը համապատասխանէր իր ամեն փափագներուն, իր ամեն երազներուն, այն տխրամար զգայականութեան որ հիմը կը կազմէ այդ ազնիկներու հոգիներուն, մաքուր օդի և իսկական այն պէտքին որ կարծես փոխարինութիւն մը է այն կենդանին զոր կը վարեն, այն տարամ ներշնչութիւններուն որք իրենց համար շատ գեղեցիկ բաի մը մէջ կը բովանդակին, որ սակայն իրենց շուրթերուն վրայ կը ստանայ գահեկի և անարգ արտայայտութիւնը զոր կընծայեն իրենց ամեն ընծաներուն. «Արուեստապէ՛տ»։

Այս, այդ առաջին վայրկենէն, այդ կինը անարն եղաւ, և ամբողջովին մոռաւ Իտան որուն մէջ իր այդ երեւոյթովը ներգաշնակորէն բաժնուած մազերովը պլորուած պեսովը, երկարած ու սարսռուն բազկովը, և բոլոր իր բանաստեղծական թիթեղակերտութեամբը։ Զտեսաւ ոչ իր վարը ձէքը, որ յուսահատ շարժումներ կ'ընէր համբոյրներ ղրկելով մօրը, ոչ ինչ մարեց իսկ զայն։ Բայց խեղճ կինը տեսաւ զանիկա, և այդ վայրկեանէն իր կեանքը փճացաւ։

Միշտ կրկնոցով, գլխարկով երեւցած էր իրեն, փողոցի համար հագուած և ոչ թէ Ողիմպոսի. բայց հոն, այդ տրժգոյն լոյսին մէջ շիկորակ կլոպներուն որք ուելի կը տժգունեցնէին անոր գունատ մոյնքը, սեւազգեաց, ճերմակ ձեռնոցներով, և հաւատալով սիրոյ ինչպէս կը հաւատար Աստուծոյ, ազնուալի ու գերմարդկային ազդեցութիւն մը ունեցաւ իր վրայ։

Կը համապատասխանէր իր ամեն փափագներուն, իր ամեն երազներուն, այն տխրամար զգայականութեան որ հիմը կը կազմէ այդ ազնիկներու հոգիներուն, մաքուր օդի և իսկական այն պէտքին որ կարծես փոխարինութիւն մը է այն կենդանին զոր կը վարեն, այն տարամ ներշնչութիւններուն որք իրենց համար շատ գեղեցիկ բաի մը մէջ կը բովանդակին, որ սակայն իրենց շուրթերուն վրայ կը ստանայ գահեկի և անարգ արտայայտութիւնը զոր կընծայեն իրենց ամեն ընծաներուն. «Արուեստապէ՛տ»։

Այս, այդ առաջին վայրկենէն, այդ կինը անարն եղաւ, և ամբողջովին մոռաւ Իտան որուն մէջ իր այդ երեւոյթովը, ներգաշնակորէն բաժնուած մազերովը պլորուած պեսովը, երկարած ու սարսռուն բազկովը, և բոլոր իր բանաստեղծական թիթեղակերտութեամբը։ Զտեսաւ ոչ իր վարը ձէքը, որ յուսահատ շարժումներ կ'ընէր համբոյրներ ղրկելով մօրը, ոչ ինչ չեւ գեղին խոնարհած Մորոնվալները, ոչ բոլոր այն հետաքրքիր փութիկոտ նայուածքները այդ նորեկին շուրջը, մանկամարդ, դարմագեղ, վայելչատեսիլ իր թաւչեայ պարեգօտին և թատրոնի փոքր գլխարկին մէջ՝ ճերմակ, վարդագոյն, ուռուցիկ փոթիրով, շղարշներով զարդարուն որոնք կը շրջապատէին զայն իրատեսի ձեւով։

Ա՛ն, մխիթարն ան։

Երկար ատեն եղաւ. Իտա պիտի յիշէր այդ խորին ապաւորութիւնը զոր բան մը չկրցաւ փոխել յետոյ, և իբրեւ երազի մէջ պիտի տեսնէր իր մեծ բանաստեղծն յտոյն, ինչպէս տեսաւ

Գ. ՏԱՐԻ. ԹՒ. 9,21 1896

ԽՍԲՔԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՈՍԿԵՂՋԻՐԻ ԱՂԻՒՍԱՐԱՆՆԵՐԸ

Կ'երեւի թէ Ոսկեղջիւրի ազիւսարանները ևս գատապարտած են Պատուելու ընդհանուր անտեսական տագնապէն և զանազան պարապանքներէն որք յատկապէս այս արհեստագործութեան կը վերաբերին։ Դիտէք թէ ինչու մանաւոր շահեկանութիւն մ'ունին այս արհեստ և զայն բանող գասակարգը։ Բնիկ նիւթ մը—անձրեւներուն Ոսկեղջիւրի մէջ բերած կաւը—ընիկ ձեռքերով կը գործուի ընիկ պէտքի մը համար։ Պէտքն ալ յարատեւն է, տապարէզ ունի, ապագայ ունի, քանի որ քարուկիրը կ'ընդհանրանայ, ու փայտաշէնը տեղի կուտայ, և անխուսափելի է որ այսպէս ըլլայ ամէն մեծ քաղաքի մէջ։ Բանուորներն առհասարակ Փոքր—Ասիացի են, հայ թէ թուրք, ու քանի մը հազար հոգի միշտ կ'ապրին նոյն արհեստի շնորհիւ։ Վերջին տարիներս արտադրութիւնը թէ բարւոքած է թէ աւելցած։ Մեքենայի միջոցաւ անանկ ազիւսներ կը պատրաստուին որ Եւրոպայէն եկածներուն դէմ կը մրցին աւելի կամ նուազ։ Գանուելյան ճարպիկ գործարանատէրներ որ ծախք չխնայեցին, յոգնութիւնէ չվախցան, և հետամուտ եղան արհեստին կատարելութեանց։ Անոնք՝ բուռն նիւթական առումով՝ հոգն ոսկի վնասեցին։ Արհեստին բերմամբ կարգ մը գաւառացիք ընտանիքով հաստատուած են Ոսկեղջիւրի մէջ, անանք որ հեռաւոր գաւառներէ եկած էին։ Իսկ մնացեալ գաւառներէ եկածներ փոխն ի փոխ իրենց երկիրը կ'երթան ձմեռն, երբ շատ գործ չըլլար, ու մոռը ազիւսարանք բոլորովին դադար կ'առնուն։ Հեռուանց նայուելով. Ոսկեղջիւրի ներսի կողմն ուր են ազիւսարանք, Քեաղատհանէ և Զիլիֆտար տանող նեղ բաւէզ ձորերուն մէջ, երբոպիոյ գեղեցիկ վայրերի մաքրիկ ճարտարգործ աւաններու երեւոյթը կ'ընծայէ։ Մեծ թէ փոքր, բարձր թէ խոնարհ կարգի աշխատաւորաց խմբի մը համար, այս հովիտ պարկեշտ և կրկին ապրուստի կեդրոն մ'է։ Հոն չհասատատուողներն անդամ մինչեւ իրենց կեանքին վերջն համեստ ապրուստ մը գտնելու ապահովութիւն ունին։ Ազիւսարան մը իւր մերկ վիճակին մէջ իսկ (կալը կամ «հարմանը») ստացուածք մ'է որ իւր որոշ արժէքն ունի։—Բայց կ'երեւի թէ այս վիճակ երկար տեւելու սահմանուած չէ։

Նախ, տիրող տնտեսական տագնապը քաղաքին այլ և այլ կողմերը շինութիւնները մեծապէս պակասեցուց։ Անհատական շինութեանց հետ մէկտեղ դաշրեցան հասատատութիւններու, պաշտօնարաններու և ընկերութիւններու կողմէ մեծամեծ շինութիւնք, որք վերջին տարիներս ոչ սակաւ գործունէութիւն բերած էին ազիւսարաններուն։ «Գործ չկայ»։ Ո՞վ այս գանգատը չըներ այսօր։ Անոնք միայն որ անհրաժեշտ կերպիւ տպրելու պէտք եղած նիւթերը կը ծախեն, ուտելիք և ըմպելիք ծախողներն, անոնք միայն մեր տեսնելու չընեն այս գանգատ, թէեւ տարակոյս չկայ թէ շատ ընտանիքներ այսօր իրենց ուտելիքի և ըմպելիքի պիտանէն անգամ սեղմելու և գեղջելու հարկին տակ կը գտնուին։ Ալ որո՞ւ մտքէն կ'անցնի տուն շինել, տուն նորոգել։ Պարտատ գրամով կոլուածաշինութեան պրպարպողներն անգամ կ'երեւի թէ առաջուան չափ լայն չեն բանար իրենց քսակին բերանն։ Ո՛ր կողմ ալ դառնանք, մեծ շինութիւններ առաջուան պէս չենք տեսներ։ Տագնապին գոյութիւնը նաև կարուածաշինութեան գործին մէջ անուրանալի ըլլալու չափ ակներեւ է։

Եւ յետոյ, հիմա մրցում կայ։ Ոսկեղջիւրի ազիւսարաններուն դէմ հոգ մրցում կայ... Վոսֆորի ազիւսարաններուն կողմէ։ Ոսկեղջիւրէն դուրս մինչեւ հիմա Պեյօլիքտէրէ ազիւսարան մը կար և հատ մ'ալ ի Ֆէրիքիւղ։ Այս վերջնոյն ստուգութիւնը, հողին աղքատութեան պատճառաւ, երկրորդական կը սեպուին, և այն կողմի մարդիկներ չենքերուն հողիւ կը բաւեն, մինչ Պէյօլիքտէրէի գործարանը, թէև աւելի գեղեցիկ ազիւս կը հանէ, բայց արտադրութիւնը քիչ է։ Հիմակ այլապէս ընդհակ, այլապէս հոգ երկու գործարանք կը բանին՝ մին ի Պէյքոզ, միւսն ի կէօք Սու։ Այս վերջնոյն մանաւանդ կաւը շատ հարուստ է։ Դարերէ ի վեր դիզուած, մաքրուած, նրբացած, ապնուացած կաւի ճոխ խաւեր կան հոն, որք լաւ գործուելով, առաջին կարգի ազիւս կրնան տալ, և մեծ ՇՆաս հասցնել Ոսկեղջիւրի ազիւսարաններուն։ Մանաւանդ որ այս երկու ազիւսարանք զօրաւոր ձեռքերու մէջ կը գտնուին։ Քաղաքանօթ օսմ. տոհմիկ գերդաստաններու պատկանող անձնաւորութիւններ որ ընդարձակ յարաբերութիւն կը տածեն ամէն պաշտօնարանաց հետ, և մեծաւ դիւրութեամբ պայմանագրեր կը հնչեն մեծամեծ շինութեանց համար, կը գրաւնուին անոնց գլուխն, և ամէն բան ըրած են գործին թէ արուեստական, թէ յարաբերական կատարելութեան ու յաջողութեան համար։ Այս պայմաններու մէջ արտադրուած ազիւսներն, աւելի սուղ ծախսուելով հանդերձ, կրնան դարձեալ սաստիկ մրցում մ'ընել Ոսկեղջիւրի գործարաններուն արտադրութեանց դէմ։

Թէ տոգնապին և թէ մրցման հեռեւանքներն զգալի են՝ նախ՝ գիներու ընդհանուր անկումով մը, այնպէս որ մեծահարուստ Հրեան Գամանտօ, որ այնքան յամառութեամբ կը պնդէր իւր գիներուն վրայ, յայտարարելով թէ միւսներուն դէմ մրցելու կարօտ չէ, տիպուեր է 1,000 հատին 20 դրուշ կոտրել գիները։ Բայց ուրիշ պարագայ մ'ալ կայ որով ի հարկէ կը նուազի Ոսկեղջիւրի ազիւսարանաց առուտուրը։ Ծովային պաշտօնարանն այժմ իւր ընդարձակ ազիւսարանն ունի ի Զօպան Զէշմէ, աւելի առանձին մէկ իսրչն Ոսկեղջիւրի, միւս ազիւսարաններէն կէս։ Ժամ դէպ ի ներս։ Նաւարանի մարդիկն որք հոն կ'աշխատին, իրենց ուտեստն և ռոճիկը կ'ընդունին ծովային պաշտօնարանէն, որ նաև կը հայթայթէ պէտք եղած հանքածուխն և փայտն՝ ազիւսներն եփելու համար։ Շնորհիւ այս ազիւսարանին արուած ընդարձակութեան, պետական շինութիւններու պէտք եղած ազիւսին մէկ կարեւոր մասն անտի կը հայթայթուի, ու պակասը չատ դիւրաւ կը լրացուի Վոսֆորի օսմ. փուռերէն ու մեքենաներէն եկած նորակերտ ազիւսներով։

Սովորաբար, փուռերը կը սկսին վառիլ Զատիկէն ետքն ու կը մարին Խաչի տօնին կամ Գառամին, երբ բանուորներէն դիւրութիւն ունեցողներ կը դառնան իրենց երկիրը։ Կեսարացի գործարանատէրները Պրսեցի եղած են, Խարբերդցի և Մշեցի վարպետներն այնքան յաճախ չեն երթար, իսկ կէս-վեցիկ աւելի մօտ գտնուելով, ձմեռնային արձակուրդէն օգուտ կը քաղեն։ Բայց այս տարի կ'երեւի թէ փուռերն աւելի ուշ պիտի սկսին վառիլ, որովհետեւ ահագին քանակութեամբ պատրաստ ազիւս անցեալ տարիէն մնացած կը մնայ կալերուն մէջ, և յաճախորդաց կը սպասէ որը հրապարակ չեն հիներ, և ամէնէն լոկ յաճախորդներն արդէն ա՛յլուր սկսած են գիտել։

Բ. Բ.

Քաղաքագրութիւն

ԱՓԻՐԻԿԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Խարթումի Էմիրին օգնականն, Օսման Տիկնա, Բասպա եկեր է, նպատակ ունենալով այն քաղաքն առնուլ Իտալացիներուն ձեռքէն։

—Պ. Պերմլօ յայտարարեր է թէ Տոնկոլայի վրայ արշաւանքը վտանգաւոր կը նկատէ. որովհետեւ կրնայ Ափրիկեան ցեղերը զայրացնել, եւ քրիստոնեան սատգուածներու մէջ դժուարութիւն յարուցանել։ Դրամական տեսակէտով, հանրային պարտուց վարչութեան մէջ ներկայացեալ իշխանութիւնը պէտք է վաւերացնեն այս գործողութիւն, որ ծախքի դուռ մը կրնայ բանալ։ Այս արշաւանքին, նպատակը պիտի ըլլայ տնտեսական, Նեղոսի վերի գաւառները բանալու համար վաճառականութեան առնչեալ, ու հաղորդակցութեան դնելու համար սարին Նեղոսի հետ։

* *

Կը յիշուի թէ Սուտանի մէջ Տոնկոլայի գաւառն, ուր Նոյէն կերթան եգիպտական զօրքերը, ժամանակաւ եգիպտոսի ձեռքն էր, որ Խարթումի Էմիրին կողմէ յարուցուած դժուարութեանց պատճառաւ, թողած էր այն գաւառ, նպաստաւոր առիթիւ կարգադրելու համար գործը։ Երկրին տնտեսական վիճակն այժմ նպաստամատոյց ըլլալով, Խեդիվական վարչութիւնն որոշեր է դարձեալ հոն զօրք հանել։ Ըստ այմմ, 8,000 հոգիի չափ պատրաստուեր է, որ ճամբայ պիտի ելնէ գետի ճամբով և ուղտի կարաւաններով, փոխադրութեան այս միջոցներն հայթայթուելուն պէս։ Այս եգիպտական զօրաց մէջ բուն Սուտանցի, այսինքն սեւամորթ վաշտ մ'ալ կայ։

* *

Աւելի նոր տեղեկութեան մը նայելով, երբէկ սկսած է զօրքերուն փոխադրումը Նեղոսի ճամբով։ Զբօսաշրջիկներու հարցմանօթ գործակալութեան՝ Քուք Տեսաց շրջենաւերն երեկուընէ սկսեր են մաս մը զօր փոխադրել ինչուան Աստուան, ուստից եղիպտական բանակին շրջեմակոյկերը զանոնք պիտի տանին մինչեւ սահմանագլուխը՝ Վատի-Հալֆա։ Անտի անդին որովհետեւ Նեղոսի ջրվէժներն արգելք են նաւերուն բանելուն, զօրքերը քալելով և պաշարներն ուղտերով պիտի փոխադրուին դէպի Տոնկոլա։

* *

Փարիզի լրագրերը դժգոհ են ձեռնարկուած արշաւանքէն. որովհետեւ առնոր անուղղակի մէջ արդիւնքը պիտի ծանրաբեռնէ Ֆրանսայի գանձարանը։ Ամենայն դէպս, Ֆրանսայի և Անգլիոյ, Ֆրանսայի և Աւստրիոյ Երկաթուղեաց հետ՝ իրենց Խորհրդարաններուն մէջ հոյնիմատ առաջարկներ մատուցանել ի պաշտպանութիւն արծաթի։ Աւստրիայի գերման պատգամաւորներուն պատրաստած բանաձեւը.— «Այսխաղակին կարծիքն է թէ 1873ին Ֆրանսական երկաթագրութեան խափանումէն ի վեր ոսկիին և արծաթին համեմատական արժէքներուն կրած երեւէյթները վնասակար եղած են Գերմանիոյ շահերուն։ Ուստի, Այսխաղակը կոչում կ'ընէ Գերմանիոյ ամեն կառավարութեանց որ իրենց կրցածն ընեն որոշ համեմատութիւն մը հաստատելու համար ոսկիին և արծաթին՝ միջազգային համաձայնութեամբ մը»։

ԶԻՆ հրապարակի վրայ է Նոյէն։ Անցոյս դէպ ի վերջն ի Լոնտոն հրապարակ կը հանուի 10 միլիոն սթերլինի չնչական փոխառութիւն մը, 100նոց թուղթին 98էն և 5% տոկոսով։ Զինու կառավարութիւն ինք կ'երաշխաւորէ այս նոր փոխառութիւն։

ՆՈՐ ՍԻՍԻՈՅԹ ԳՈՒՊԱՅԻ ԽՆԴՐՈՅՆ Ա. Այս Բշի թուականու Մարտիսի կը հեռագրուի թէ երբ Միաց. Նահանգաց Ներկայացը վերջնական քուէն տայ Քուպացիները պատերազմիկ ճանչելու համար, նախագահ Գլիվլէնտ անմիջապէս չպիտի ճանչէ Քուպացիներն, այլ նախ և առաջ իւր Մարիտի դեսպանին միջոցաւ պիտի հարցնէ Սպանիոյ կառավարութեան թէ դիտաւորութիւն ունի տեղային ընիկ վարչութիւն մը տալու Քուպայի և ԲուերդոՌիքոյի, ինչպէս Սպանիոյ Խորհրդարանն ինք 1895 Յունուար ամսոն քուէարկած էր, արդի չարժման ծագելէն առաջ։ Պ. Գլիվլէնտ համոզուած է որ եթէ Սպանիոյ Խորհրդարանին որոշումն այն առեն զործադրուէր, արդի դէպքերը չէին ծագեր։

Այն լուրին վրայ թէ Պ. Գլիվլէնտ անմիջապէս պատերազմիկ չպիտի ճանչէ Քուպացիներն, այլ ժամանակ մը ևս դէպքերն իրենց ընթացքին պիտի թողու, Սպանիոյ մէջ գրգռումը նուազեցաւ։

Միւս կողմէ, Պ. Գլիվլէնտ Պուրք հարիւրապետը դաղտնի պաշտօնով ղրկեց Հավանա, քննելու գործերուն վիճակը կղզւոյն մէջ, տեղւոյն վրայ զաղափար կազմելու համար Մ. Նահանգաց հետեւելիք քաղաքականութեան նկատմամբ։

ՊԱՏԵՐԶՄԻՆ ԾԱԽՔԸ.— Հռոմէ կը հեռագրուի թէ Հապէշաստանի արշաւանքը ցարդ 110 միլիոն ֆր. ծախք պատճառեց Իտալիոյ։ Որովհետեւ Խարհրդարանը 20 միլիոն միայն քուէարկած էր, պէտք է 90 միլիոնի հրաման առնուլ, Հապէշաստանի բանակին ապագայ ծախքերէն զատ։

Տօքթօր Յ. Զիրեբեան

ԶԻՐԱԲՈՅԺ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ
Մ Ա Ս Ն Ա Գ Է Տ

Աւեն առաւօտ ժամը 2 էն մինչ 6 իրիկնամուտ Իշմանիէ Պազալ փողոց Թիւ 25 իւր տունը իրեն դիմող ամեն կարգի հիւանդները կը դարմանէ եւ ի հարկին գործողութիւններ ալ կը կատարէ։

471 8—20

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՄԱՆՆԵԼԻՔԻ ՊԱՏՐԱՍԱՆՆԵՐԸ

ՀՌՈՄ, 19 Մարտ.—Մանելիք կը պահանջէ որ Իտալացիք իրենց գաղթավայրին մէջ նոր բերդ չկանգնեն, և 10 միլիոն տուրար վճարեն իբրև փրկանք իտալացի գերիներուն համար։

—Երիսպ-Ժողովն սկսաւ վիճաբանել Հապէշաստանի համար կառավարութեան խնդրած վարկին վրայ։ Արմատական երկու ելոյթներ դէմ խօսեցան գաղթային քաղաքականութեան, որ պաշտպանուեցաւ կառավարական կուսակցութեան կողմէ։

ՍԵՐԳԻՈՒ ԵՒ ՕՍՄԱՆԱՑՈՒՆ

ՓԱՐԻԶ.—Աթէնքէ կը ծանուցուի թէ Սերգիոյ Թագաւորն ի մտոյ պիտի նշանուի Օսմանեան Թագաւորին դուստր Մարիա Իշխանուհւոյն, ծնեալ 1876ին։

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍՐ

ՊԵՐԼԻՆ.—Իտալիա այցելութեան առթիւ, Վիլհելմ Կայսր կանգ պիտի առնու Վիեննա, և պիտի տեսակցի Ֆրանց Եոզէֆ Կայսեր հետ։

ՄԵՆԱՄԱՐՏ

ՓԷՇԹԱ.—Աւստրեան արքունեաց մաճառ նախարար Պառոն Եոզիքա որով մեծամարտեցաւ կոմս Բլեպէյպերկի հետ։ Սա ծանրապէս վիրաւորեցաւ ճակատէն։ Նախարարին ալ մէկ մասը մէջ խաղաց։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՓԵԳԵՐՍԳՈՒՐԳ, 20 Մարտ.—Մայրկայսրուհին, Միխայէլ մեծ-դքսին և Օլգա մեծ-դքսուհւոյն հետ, ամսոյս 15/27ին Թիւրպի պիտի ժամանէ՝ իւր հիւանդ որդին տեսնելու։

ՊԵՐԼԻՆ.— Վիլհելմ Կայսրն ու Կայսրուհին Բշ. միջօրէին Ճենովա պիտի ուղեւորին։ Ամսոյս 13/25ին անտի Վենետիկ պիտի երթան Հոհենցոլլերն զբօսանաւով։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Խառն Ժողովն ի Նիստ գումարուեցաւ երէկ Նախագահութեամբ Ամեն. Տ. Մատթէոս Ս. Պատրիարք Հօր և խորհրդակցութիւններ կատարեց մինչև իրիկուն։

Յառաջիկայ երկուշաբթի օր ևս կրօնական Ժողովը պիտի գումարի՝ Նախագահութեամբ Ն. Ամենապատուութեան։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՅԱԿՈԲ ԷՖԷՆԴԻ ՏԻՎԻԹՃԵԱՆԻ

Երէկ, Գուզկունճուքի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ հանդիսաւորապէս կատարուեցաւ հանգուցեալ Յակոբ էֆ. Տիվիթճեանի յուղարկաւորութիւնը, խուռն բազմութեան մը ներկայութեամբ։ Արարողութեան կը նախագահէր Գեր. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Աչէսթճեան որ խօսեցաւ նաև դամբանականը։ Ի վեր առնելով բարեյշատակ ծերունւոյն կենաց գլխաւոր գործերը, բարեպաշտութիւնը, ուղղամտութիւնը և պարկեշտ գործունէութիւնը մինչեւ իր կենաց վերջին օրերը։

Եկեղեցական դասէն ներկայ էին նաեւ Գեր. Եղնիկ եպիսկոպոս և բազմաթիւ վարդապետներ ու քահանաներ։ Երբ դագաղն հանգիստաւոր թափորով հանուեցաւ եկեղեցիէն, զիւղին չուկային խանութները փակուած էին ի նշան ցաւակցութեան և Յունաց եկեղեցիին առջեւ հոգեհանգստեան աղօթք կարդացուեցան յոյն քահանայից կողմէ։

Մարմինը փոխադրուեցաւ Իւսքիւտարի ազգ. գերեզմանատունը, բազմաթիւ յուզարկաւորաց ընկերակցութեամբ, և ամփոփուեցաւ իր ընտանեկան դամբարանին մէջ։

* * *

Յակոբ էֆ. Տիվիթճեան՝ հոկտառ իր պիտոյ հասակին՝ դեռ մինչեւ երկու ամիս առաջ կը վարէր հայ լրագրաց գրաքնիչի պաշտօնը Բ. Դրան տպագրական տեսչութեան մէջ։ Իբրեւ պետական պաշտօնատար՝ աւելի քան կէս դարու գործունէութիւն մը ունեցած է։ Մանաւորապէս յիշատակելի է թարգմանի պաշտօնը զոր վարած է կայս. պալատան մէջ, Սուլթան Մէճիտ կայսեր օրով, յետոյ իբրեւ քարտուղար ծառայած արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ, ինչպէս նաեւ Բարիզ և Լոնտոն ուղեւորած է իբրեւ կայսերական թարգման։

Այս ուղեւորութիւններէն կը պահէր չահեկան յիշատակներ, տպաւորութիւններ, մանրամասներ զոր երիտասարդական աշխուժով մը գիտէր պատմել և հաղորդել իր բարեկամներուն։

Անհատական կեանքի մէջ, Յակոբ էֆ. գորովագութ հայր էր։ իր պարապոյ բոլոր ժամերը կը նուիրէր ընթերցման որուն մեծ դիւրութիւն կը ծանայէր իր մատենադարանը. գեղարուեստի ալ սիրող էր ու ճարտար ջութակահար։

Բոլոր գիրքը ճանչցողները խորին ցաւ զգացին և դառնութիւնով համակուեցան ի լուր մահուան այդ ազնիւ, բազմաշխատ ու յարգելի ծերունւոյն որուն կեանքը բովանդակ աշխատասիրութիւն ու բարեպաշտութիւն եղած էր։

Խմբագրութիւնս իր անկեղծ ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցելոյն ընտանեաց։

Ամեն. և Գերերգ. Մատթէոս Պետրոս ժ. կաթողիկոս-Պատրիարք տանն Կիլիկիոյ և Ազգային ընտանիքը իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն պաշտօնական մարմնոյ և ամէն անոնց, որ հաճեցան ներկայ գտնուիլ Տիկին ԱՆՆԱ ԱԶԱՐԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան հանդէսին և իրենց ցաւակցական հաւատաքիը տուին այս տխուր առթիւ։

Ընտրեալ հատուածներ

ՍԷԼԱՄԼԸՔ.—Վեհ. Սուլթանը, երէկ միջօրէին, գնաց Հաճ-տիէ ժամիին և հոն ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին խորհրդական դեսպանին կինն և առաջին թարգմանն ու բարուգարը, պապական նուիրակ Տ. Պոնէթի, ֆրանսական դեսպանատան գործակատարը, ազիկը, գինուորական կցորդն և պակաս չգեղնաւէն քանը-հինգ նաւագներ, ամերիկեան դեսպանատան գործակատարն ու առաջին թարգմանը, ռուսական դեսպանատան երրորդ թարգմանը ու ընտանիքը, պուլկարական գործակատարութեան երկրորդ քարտուղարն ու առաջին թարգմանը, Քէլտի Լիսնէի տնօրէնը և հարիւրէ աւելի օտարազգի զբօսաշրջիկներ։

Ներկայիս ամանը, սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ, արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ.—Երմանական նախարար Նաղիֆ փաշա, առջի օրը, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ՝ 3,270,000 ոսկւոյ փոխառութեան խնդրոյն վրայ։

Նոյն օրը Հանրային Պարտուց վարչական խորհրդոյ նախագահ Պ. Վինսիդ Բայլարտ, նախորդ նախագահ Պ. Պէռժէ, Թիւն յայտնեց յանուն Տ. Անթիմոս Պատրիարքին։

Նոյնպէս ներկայ էին Ասորւոց Պատրիարքարանի և Հրէից Բարձունարանի ներկայացուցիչները։

* * *

Հանգուցեալ Տիկին Աննա Ազարեան օրիորդակի մասուին մը և մայր մ'էր և ինքզինքը նուիրած էր իր գաւակաց կրթութեանը։ Հանգուցեալը ամէն կերպով իր աղկացութիւնը չէր զլանար ամէն կարգի կարօտեալներու։

Լէտոյովքի կարգինալին մէկ հեռագիրն, որ տիկին Աննայի մեռնելէն վեց ժամ առաջ հասած էր, ծանոյց Տ. Ազարեան Պատրիարքին թէ Հռոմայ Ս. Պապը իր օրհնութիւնը կուտար հիւանդին։ Այդ հեռագիր հաղորդուեցաւ Տիկին Աննայի։

Լէոն ԺԳ Պապը իմանալով անոր մահը, երէկ ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Տ. Ազարեան Պատրիարքին։

* * *

Օտար երկիրներէ, գաւառներէ և մայրաքաղաքէս արուարձաններէն ցաւակցական բազմաթիւ հեռագրեր ուղղուեցան Ազարեան ընտանեաց։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՅԱԿՈԲ ԷՖԷՆԴԻ ՏԻՎԻԹՃԵԱՆԻ

Երէկ, Գուզկունճուքի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ հանդիսաւորապէս կատարուեցաւ հանգուցեալ Յակոբ էֆ. Տիվիթճեանի յուղարկաւորութիւնը, խուռն բազմութեան մը ներկայութեամբ։ Արարողութեան կը նախագահէր Գեր. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Աչէսթճեան որ խօսեցաւ նաև դամբանականը։ Ի վեր առնելով բարեյշատակ ծերունւոյն կենաց գլխաւոր գործերը, բարեպաշտութիւնը, ուղղամտութիւնը և պարկեշտ գործունէութիւնը մինչեւ իր կենաց վերջին օրերը։

Եկեղեցական դասէն ներկայ էին նաեւ Գեր. Եղնիկ եպիսկոպոս և բազմաթիւ վարդապետներ ու քահանաներ։ Երբ դագաղն հանդիսաւոր թափորով հանուեցաւ եկեղեցիէն, գիւղին չուկային խանութները փակուած էին ի նշան ցաւակցութեան և Յունաց եկեղեցիին առջեւ հոգեհանգստեան աղօթք կարդացուեցան յոյն քահանայից կողմէ։

Մարմինը փոխադրուեցաւ Իւսքիւտարի ազգ. գերեզմանատունը, բազմաթիւ յուզարկաւորաց ընկերակցութեամբ, և ամփոփուեցաւ իր ընտանեկան դամբարանին մէջ։

* * *

Յակոբ էֆ. Տիվիթճեան՝ հոկտառ իր պիտոյ հասակին՝ դեռ մինչեւ երկու ամիս առաջ կը վարէր հայ լրագրաց գրաքնիչի պաշտօնը Բ. Դրան տպագրական տեսչութեան մէջ։ Իբրեւ պետական պաշտօնատար՝ աւելի քան կէս դարու գործունէութիւն մը ունեցած է։ Մանաւորապէս յիշատակելի է թարգմանի պաշտօնը զոր վարած է կայս. պալատան մէջ, Սուլթան Մէճիտ կայսեր օրով, յետոյ իբրեւ քարտուղար ծառայած արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ, ինչպէս նաեւ Բարիզ և Լոնտոն ուղեւորած է իբրեւ կայսերական թարգման։

Այս ուղեւորութիւններէն կը պահէր չահեկան յիշատակներ, տպաւորութիւններ, մանրամասներ զոր երիտասարդական աշխուժով մը գիտէր պատմել և հաղորդել իր բարեկամներուն։

Անհատական կեանքի մէջ, Յակոբ էֆ. գորովագութ հայր էր։ իր պարապոյ բոլոր ժամերը կը նուիրէր ընթերցման որուն մեծ դիւրութիւն կը ծանայէր իր մատենադարանը. գեղարուեստի ալ սիրող էր ու ճարտար ջութակահար։

Բոլոր գիրքը ճանչցողները խորին ցաւ զգացին և դառնութիւնով համակուեցան ի լուր մահուան այդ ազնիւ, բազմաշխատ ու յարգելի ծերունւոյն որուն կեանքը բովանդակ աշխատասիրութիւն ու բարեպաշտութիւն եղած էր։

Խմբագրութիւնս իր անկեղծ ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցելոյն ընտանեաց։

Ամեն. և Գերերգ. Մատթէոս Պետրոս ժ. կաթողիկոս-Պատրիարք տանն Կիլիկիոյ և Ազգային ընտանիքը իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն պաշտօնական մարմնոյ և ամէն անոնց, որ հաճեցան ներկայ գտնուիլ Տիկին ԱՆՆԱ ԱԶԱՐԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան հանդէսին և իրենց ցաւակցական հաւատաքիը տուին այս տխուր առթիւ։

Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէն Սրբ Լուկար Վիլսնրդ, տնօրէն Պ. Լաֆիւանդ և ընդհանուր տնօրէնի օգնական Պ. Կասթօն Օպուտնիս այդ խնդրոյն վրայ խորհրդակցութիւն մը ունեցան որ տեւեց մինչև գիշերուան ժամ 2։

ՄԱՔՍԱԳԻՆ վիրատեսչութիւնը պատրաստեց երմանական անցեալ 1311 տարւոյն Թուրքիա ներածուած ապրանքներու և անոնցմէ առնուած մաքսաւորքերու մէկ վիճակագրութիւնն, որ մատուցուեցաւ ի կայս. պալատ։

ԿՐԷՏԷի նախորդ կուսակալ Ալէքսանդր փաշա Դարպէնտօրի երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց Մախսուսի Ճանէլ շոգենաւով և ուղղակի կայս. պալատ գնաց։

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ. — Ինչպէս կը յիշուի, Օսմ. Պանքան կայս. Իրատէով արտօնուած էր 500,000 մէճիտիէի գումար մը մանր դրամի վերածել։ Արդ, արքունի Փաղիանոցը մէկ քանի օր առաջ այդ մանր դրամները յանձնեց Օսմ. Պանքային, որ սկսած է չբշաբերութեան հանել զայնս։

Այդ մանր դրամներու 4,000,000ը մէկ դրուշնոց է, 4,700,000ը՝ երկուքնոց, 780,000 բառասուն մէճիտիէ եւ 340,000ը՝ կէս մէճիտիէ։

ՎԻԵՆՆԱՅԷ եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ մայրաքաղաքիս աւստրիական դեսպան Պառոն Քոֆ Քալիչէ, հինգշաբթի օրը, Աւստրիոյ կայսեր ներկայացեր է։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանն և տիկին Նէլիսօֆ, առջի իրիկունը, սեղան մը տուին, որուն ներկայ գտնուեցան հոլանտական, ռումանական ու շուէյտական դեսպանք և ռուսական դեսպանատան պաշտօնեայք։

ԱՏԱՆԱՅ անգլիական նորընտիր փոխհիւպատոս Պ. Մասի, որ մայրաքաղաքս եկած էր, երէկ Մէրսին ուղեւորեցաւ, ուրկից իր պաշտօնատեղին պիտի երթայ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒՐ.— Իզմիր-Այտընի երկաթուղւոյն Մարտ 7ին (Ն. Տ.) աւարտող շաբթուան հասոյթն եղաւ 3,630 ոսկի, անցեալ տարուան նոյն միջոցէն 64 ոսկի աւելի։

Իզմիր-Գասապի երկաթուղւոյն նոյն թուականին աւարտող շաբթուան հասոյթն է 1,683 ոսկի և տարւոյն սկիզբէն ի վեր ընդհանուր հասութիւն գումարն է 17,027 ոսկի։

ՆԻՎՐՈՒԶԻ տօնին առթիւ, երէկ, պարսկական դեսպանատան մէջ ընդունելութիւնք կատարուեցան։ Շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղուեցաւ Պարսից Շահին։ Դեսպանն ու բոլոր պաշտօնեայք համագգեստ կը կրէին և դեսպանատան մէկ սրահին մէջ շքասեղան մը պատրաստուած էր։

Միրզա Մահմուտ խան, կէս օրէն յետոյ, ընդունեց պաշտօնական եւ դեսպանական մարմիններուն շնորհաւորութիւնները։

ՄԱՀՃՈՒՑԱԿ. — Վերջին Փետրուար ամսուն մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց մէջ հետեւեալ թուով մահեր պատահեցան.

	Այր	Կին	Գումար
Իսլամ	356	433	789
Քրիստոնեայ	282	276	558
Հրեայ	45	36	81
Գումար	683	745	1428

Անոնց մէջէն երեք մահեր ծաղկախտէ առաջ եկած են։

Անցեալ տարուան Փետրուար ամսուն 1319 մահեր պատահած էին, որոց 110ը՝ ծաղկախտէ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպան Բանտա ապրիլը, առջի իրիկունը, սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան դեսպանատան մէկ քանի պաշտօնեայք։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչութեան Փետրուար ամսուան հասոյթը 12,500 ոսկի աւելի է՝ բաղդատմամբ նախորդ տարուան նոյն ամսուն։

ԾԽԿԱԲՈՅԻ Ըէժիին Փետրուար ամսուան հասոյթն է 150,000 ոսկի։

ԱՖԻՕՆ.—Գոնեսէն կը գրեն թէ ափիոնի յառաջիկայ հունձքը բնաւ ՇԱՆՍուած չէ, հակառակ չրջած անՇարաժ լուրերու։ Օդերը իրաւ նպաստաւոր են եւ ցանքը ընդարձակ հիման մը վրայ կը կատարուի։

ՀԱՆՔԱՅՈՒԹԵՐՈՒ համար որոշուած էր ներածման պահման հարիւրին մէկ եւ տեղական ապառման համար ալ հարիւրին եօթը մարտուրք առնուլ։

Արդ Պետական Խորհուրդն այդ որոշումը յանձնած է Արտաքին գործոց նախարարութեան, որպէսզի հարկ եղած դիմումներ ընեն դեսպանատանց և առնուելիք պատասխանները մատուցուին Բ. Դրան։

ԹՐԱՄՈՒԼՅԻ ընկերութեան վարչական խորհուրդը, որ նկատողութեան առած է Թրամուէյի կառքերը բաշելու համար իրեն ներկայացուած գանգան եղանակները, տակաւին վերջնական որոշումը չընեաւ։

ԽԱՀՈՒԷ. — Ամերիկի մէջ այս տարի խահուէի բերքը նախորդ տարուանին չափ չէ. հետեւաբար գնոց բարձրացում մը հաւանական է։

ԿԱՐԿՈՒՏ. — Եգիպտոսի մէջ անցեալ կիրակի օր կարկուտ տեղացիր է։

ՀԷՌԵՀ. — Երէկ ժամ 7½ին ի Բերա Պոն Մառշէի դեմացը գտնուած մրգավաճառի մը վրայատչէն փոքրիկ խանութէն հրդեհ ծագելով այրեցաւ, ինչպէսեւ կիսը գտնուած բանջարավաճառի մը խանութը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԱՐԳԻՍ ԱՂԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն մէջ գտնուող հայերուն ծանօթ է Սարգիս աղա Սարգսեանի անունը։ Ան 1896 թուականին Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն մէջ հրատարակեց «Արտաքին Լուրեր» անունով գրքոյկ մը, որուն մէջ ամփոփեց Եւրոպայի տարբեր երկիրներուն մասին գրեթէ բոլոր հետաքրքրութիւնները։ Գրքոյկը հրատարակուեցաւ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն մէջ։ Գրքոյկին մէջ հեղինակը գրեթէ բոլոր Եւրոպայի երկրներուն մասին գրեց։ Ան գրեց Գերմանիայի, Ֆրանսայի, Անգլիայի, Իտալիայի, Սպանիայի, Ռուսիայի, Հունգարիայի, Գերմանիայի, Ամերիկայի, Հնդկաստանի, Չինաստանի, Ճապոնիայի, Աֆրիկայի, Աւստրալիայի, Նոր Զելանդիայի, Սանդուիչ կղզիներուն, Հարաւային Ամերիկայի, Գրենլանդիայի, Գանատայի, Մեքսիկայի, Գուատեմալայի, Հայիթիի, Ճամայկայի, Գուատեմալայի, Գանարիի, Գանարիի, Գանարի

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՈՐԹՉ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐԻՔԵԱՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,671,018
ՀԱՍՈՑԹ 1894 ՏԱՐԻՈՑ 2,906,678

ՆՈՐԹՀՐԲՆ ԷՇՈՒՐԸՆԴԱՆԷ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,444,600
ՀԱՍՈՑԹ 1894 ՏԱՐԻՈՑ 1,105,300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ լաւագոյն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր դնով, և իրենց ցոյց տուած գրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած Վնասին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — **ՄԱՐԻԹԱՅՄ** — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ջրգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վերայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 Բ. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերու-

---

1828 L'UNION DE PARIS

ԻՒՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ՓԱՐԻԶ 1828—1829

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դրամագլուխ, պահեստի դրամ և գանձելի ապահովագինք	ֆրանք 93	միլիոն
1894 տարւոյ հասոյթ	» 16½	»
Ընկերութեան հիմարկութենէն մինչեւ ցարդ վճարեալ վնասներ	» 194	»
1894 տարւոյն վերջը ապահովագրեալ գումարին ամբողջութիւնը	» 15 միլիառ	

Ընկերութիւնը չահաւէտ և դիւրամատչելի պայմաններով թէ՛ ի Պոլիս և թէ՛ ի գաւառս կ'ապահովագրէ հրդեհի արկածից դէմ ամէն տեսակ վաճառք և վաճառատուններ, նոյնպէս գործարաններ և բնակութեան տուներ, կարասիներ, և ասոնց նմանող զանազան շէնքեր և ապրանքներ.

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Մ. ՇԱՌԼ ՄԱԼԷ. Մալէ եղբարց դրամատունէն դրամատէր, Լիոնի երկաթուղւոյ ընկերութեան պատւոյ նախագահ, Օսմ. Կայս. դրամատան և Ռէժիի ընկերութեան նախագահ. Նախագահ։
Մ. ԱՏՕԼՖ ՎԷՐՆ. Վէրն և Ընկ. դրամատունէն, դրամատէր, Պանք տը Ֆրանսի վարիչ, Հիւսիսային երկաթուղեաց Ընկերութեան, և Օսմ. Կայս. դրամատան վարչական խորհրդոյ անդամ. Դէր-Նուխպեգեան։
Մ. Մ. ՕՏԷՌԻՏ. Ս. Տերվիէ, Գ. Ժէսմոն, Ժ. Մառքուան, Ա. Միռապ, Ա. Թուրնէյսըն. Անդամ Վարչական Խորհրդոյ։
Մ. ՇԱՌԼ ԲՕՊԼԸ. Տնօրէն հրդեհի ճիւղին։
Մ. ԱԼՖԷՐ ՖՕՌ. » կենաց ճիւղին։
Մ. ՍԻՄՈՆ ԳԱՅՍԷՐԼԵԱՆ. Մասնաւոր Տնօրէն ի Կ. Պոլիս.

Ղալաթիա, Գարաքէօյ եէնի-խան։
Ընկերութեան դրամատունն ՕՍՄ. ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դրամագլուխ և պահեստի դրամ	ֆրանք 127	միլիոն
1894 տարւոյ հասոյթ	» 15½	»
Ընկերութեան հիմարկութենէն հետէ մինչեւ ցարդ վճարեալ վնասներ	» 72	»
1894 ի վերջը ապահովագրեալ գումարին ամբողջութիւնը	» 258	»

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

1. Ողջակի ի դէպ մահու վճարելի ապահովագրութիւն — Vie entiere
2. Խառն ապահովագրութիւն — Assurance mixte
3. Ժամանակաւոր ապահովագրութիւն — » à terme fixe
4. Գօմպինէ (Combinée) ըսուած ապահովագրութեան տեսակը որ մի միայն 20 և 25 տարիներու համար տեղի կ'ունենայ, ապահովագրութիւնը կատարուած օրէն ապահովագրեալ գումարին համեմատութեամբ Ընկերութիւնը իւր դաշնագրին միջոցաւ (police d'assurance) պատրաստութեան ներքեւ, շահաբաժինները կ'երաշխաւորէ, որով դաշնագրին լրացեալ պայմանաժամուն թէ ապահովագրեալ գումարը կը վճարէ և թէ երաշխաւորութեան ներքեւ առնուած և առաջուց որոշուած շահաբաժիններն։

Ունիօն Ընկերութեան 127 միլիոն դրամագլուխը և պահեստի դրամը, ապահովագրած 258 միլիոն ֆրանքի գումարին համեմատութեամբ 50 առ % ը երաշխաւորուած ըլլալը ակներեւ է։

Թուրքիոյ Գլխաւոր քաղաքաց մէջ փոխ գործակալութեանց համար, պատուաւոր երաշխաւորութեամբ բարոյականի տէր անձինք կը փնտռուին։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ՔՍՏ ՀՐՈՂԱՐՏԱԿԻ 1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ — ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ 20 ՍԵՊՏԷՄԲԵՐ 1310

Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ

ՐՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ, ԿԻԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ · ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱԼԸԱՔՔԷՕՑ, ՂԱԼԱԹԻԱ

28

ՆՈՐ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆՔ
ԹԻՑՈՒ ԵՒ ԸՆԿ.
8, ՎԻՒԼԷՆ ՓՈՂՈՑ, ՓԱՐԻԶ
NOUVEAUX PARFUMS
ԼԻՍԻՄԱՆ—ԺՈՅԼ—ԱՇԱՄ
Քանանէյա
Գարսկական եղրեւանի
Մէյէկ ոչ պուա
Կրայիօզա
Լուբրէցիա
Սպրեակ կիրկի
Ապարակոա կիրկի
Լուի Ժն.
Թեզինա
Իրանկ-Իլանկ
Ձնծրակ մանուշակ
Եմբեռալ Ռիւս
Եւ բոլոր ծանօթ հոտերը
Կ. Պոլիս, Թիթոս, Մեղրիք, Նալբան, Հէսար, Սիմոնոֆ A.

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ
40 ՏԱՐԻՆԱՆ ՑՈՒՑԱՊԱՏՈՒԹԻՒՆ
Այլ հարկ չկայ խարեբլու եւ փոփոխելու. MARQUE DE FABRIQUE Ընդունուած է անանձնաբոյժերու եւ անանձնաբոյժերու կողմէ
ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՄԱՐՔԱՆ
Այս դեղ անմիջապէս եւ անվրէպ կը դարմանէ ծիերուն կաղալը, ճմրուածքները, ոտքերու դանակաւոր, ցաւալի վէրքը, ծունգի ուռեցքները, սրունքներու անչաւումը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը հիւանդութիւններու դէմ վեց ֆրանք.
Ի Փարիզ Սէնթ Օնորէ փողոց թիւ 275, Ֆէսթիվիլի եւ Ընկերութիւն։
Վեց ու կէս ֆրանքով ուզուած տեղը կը յանձնուի։
Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէկիքի, Գասպպեան, Քիւլիւքեան ու Քանգիլ եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 36—52

COMP RUSSE DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՇԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք
Բշ. 11/23 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Դշ. 12,24 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէանի ճամբով
Դշ. 13 25 Սուրհանդակ դէպի Փորթ-Սայիտ նաւահանգիստները մինչեւ Գալիպոլի, առաւօտեան ժամը 11ին։
Դշ. 13/23 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Եշ. 14,26 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր 15,27 Աղեքսանդրիոյ Սորհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները եկող շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։
ԱԶԳ.— Մարտ 12 24, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գուերը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին 263

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՆՈՒՐՐԻ ԳԻՆԻ
VIN NOURRY
Եռաւով և թանէնով յաջողութեամբ կը բռնէ մարմնոյ ձկան իւղին տեսը, մանաւանդ տարիքոն. յանձնարարուած է բոլոր բժիշկներէն՝ ոտից և ձեռաց մարդոյ համար որք
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵՆԷ
ՓՏԱՆԻՏ
ԱՒԾԱԿԱՆՈՒԹԵՆԷ
կամ կուրծքի հիւանդութիւններէ կը տառապին։ 449
Կը գտնուի ամէն դեղարաններու։
Պահանջել «Էյմարքիա Գինի Նուրրի»։

ՆՈՐ ՈՒՂԵՑՈՑԵՑ
ՄԷՐԱՅԻՔԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Ուղղակի ի Պեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթ-գարձին հանդիպելով ի Հալը։
Լոնտոնի մէնեամ ամէն կ'բակի. Մարսիլիաէ մեկնում ամէն շաբաթ օր, Իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ սեպտ. 21էն. դէպի Պիրէոն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, սեպ. 28էն սկսեալ, դէպի Բաթումաղա, (փոփոխակի Քաֆաբօյ) ն բա, Սէլանիկ, Տէոէ-Ազան, փոփոխակի Քաֆա ա, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։
Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հալբ, Լոնտոն, ամեն ուրբաթ, առաւօտեան ժամ 9ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէոէ-Ազան (փոփոխակի Քաֆաբօյ), Հոկտ. 11էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն սարտէլէն. Իզմիրէն, Պիրէ-Նէն, Հոկտ. 18էն Տիեսալ։
Բաց սատ, ամեն տասնրհինգ օրը, ուրբաթ ի-կիսնուան ժամ 4ին, Հոկտ. 11էն սկսեալ Սուրիո գծին շոգենաւը Կ Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդիպելով։
ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ
Հոկտ. 3էն սկսեալ, հինգշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, ամեն տասնրհինգ օրը։ Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր (առանց ուրիշ շոգենաւ փոխադրութեան) Վանի, Սամսուն, Փոփոխակի Հռոդոս, Պէրութ, Լարնաքա, Մէրսին, Խբէնտերուն, Լաթաքիա, Թրիպոլի, Նորէն Պէրութ, Այեքսանտրիա, Մարսիլիա՝ ուրիշ նաւ փոխադրութեամբ, Պէրութ դէպ ի Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ։
ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՕՍԻՍԿ ԳԻԾ
Ուղղակի երթեւեկ կիսամսեայ Լոնտոնէն, Հալվէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, Հոկտ. 7էն սկսեալ։
ԱՆԱՏՈԼԻՈՒ-ԳԱԶԱՅԻՄ ԳԻԾ
Ուղղակի երթեւեկ տասնրհինգօրեայ՝ Լոնտոնէն Հալվէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակի միջոցով Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի կէսօրին դէպ-Նամէն, Կիրասուն, Տրապիզոն եւ Պաթում։ 425

ՇՈՓԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ Ն. ԲԱՔԻ ԸՆԿ
Մարսիլիայէ և Պոլսոյ մէջ Սանդոնոսարարաց բանդ
Առաջնի շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի մարտ 24ին (Ը. Ե.)։
Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »
Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն
Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
38 Մամանէ փողոց թ. 10

Ի ՆԵԿՏԱՐ ՕՐԲԱՆՈՑԻՆ ԱՌԻԹԵՆՈՑԾԻ

Սոյն ՆԵԿՏԱՐ անուամբ գինեպը, որ զուտ խաղողէ պատրաստուած ըլլալով իր տեսակին մէջ յոյժ պատուական ըմպելի մ'է, ապահովապէս կ'արտամարտէ մերթ-ցուածներն այն օտար գինեպներուն, որոնք վերջին ժամանակներս ողողեցին հրապարակը։ Այս ըմպելի ձեռնտաս մանագէտներու ու բժիշկներու կողմէ քննուելով հաստատուած է թէ բնաւ որ եւ է օտար տարրեր չպարունակեր առողջութեան վնասող, ընդհակառակը կրնայ ի տարկին հիւանդներու ալ տրուիլ իբր կազդուրիչ ըմպելի։

Այս պատուական Գինեպագ իր բաղադրութեան մասին ամէն ապահովութիւն ընծայելէ զատ, կոչուած է նաեւ նպաստի դիւրազոյն միջոց մը հանդիսանալու մեր բարեսէր հասարակութեան ձեռքը, Բարեգործական Հաստատութեան մը՝ ԳԱԼԱԹԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ համար։ Ո՛վ որ գեւ չիչ մը սոյն գինեպագէն նպաստած պիտի ըլլայ մեր այն անտերունջ որբերուն։ Այս իսկ ամենէն պարտաւորիչ յարժարութիւն է, որով ամէն Հայ անհատ յիշեալ ըմպելիին պէտք ունեցած ատենը չդիմէ ուրիշ օտար գինեպներու։ Այսչափ յանձնարարութիւնն իր բաւէ համոզելու համար մեր բարեսէր հասարակութիւնը, որ ՆԵԿՏԱՐԻՆ գործածութեամբ թէ՛ անիրատն ըմպելի մը ճաշակած ըլլայ եւ թէ անուղղակի կերպով պիտի նպաստէ մեր բարեգործական մէկ Հաստատութեան

Կեդրոնատեղին Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ թիւ 10, 14, 16 եւ Ղալաթիա Պէօքէք Մելէթ խան թիւ՝ 57, 58 Մարտիկ էֆ. Շիրմնեանի վաճառատունները։
ԵՒ ՈՒՐԻՇ ԱՄԵՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ԳՆՏՈՒԵՑԻՔ

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ա. Ն Դ Ի Ա Ն Ա Կ Ա Ն Վ Ա Հ Ա Ռ Ա Տ Ա Ն Ի Ւ Ն
ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵՒՐՔՍԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՄ ԳԷՈՐԳ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Առանց զենիթերը Անգլիայ Շէֆիլտ քաղաքին Հոհն Նօվիլ եւ Որդիք գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ հետեւեալ մենաւանութեամբ մարքան կը կրեն։ Ոմանք այդ զենիթերու կեղծ կը տիպեն եւ անգլիական տարբեր չնանշացանէք ցայտն կը գենն։ Որով նոյն գործարանին արժէքաւոր զենիթերուն վարկը կը կոչտեն։

Հոհն Նօվիլ եւ որդւոց գործարանին արտադրութիւնքն այս մասնաւոր մարքան կը կրեն։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն դնել զենիթերու, ածիլիներու, կտրոցներու եւ մկրատներու վրայ գտնուած մարքային ու անգլիական տարբերն։

Այս գործարան 1700 տարւոյ սպրիլ 26ին հաստատուած է։

Սիտնէյ Նօվիլ եւ բնկերութեան ներկայացուցիչն է դրամակոնիներու ամենէն մեծ Միլներ գործարանին։

Այդ դրամակոնիներ ամեն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գաղերու դէմ։ Փափաքողներու ցոյց պիտի տրուին վկայականներ, որ կը հաստատեն Միլների դրամակոնիներու տեղաւորութիւնը։

Սիտնէյ, Նօվիլ եւ բնկերութեան անգլիական վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ լաւ տեսակէ դղալներ, պատառաքաղներ, դանակներ ու սեղանի զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ առանձին բլուրէ դղալներ, պատառաքաղներ եւ այլն։ Նոյնպէս գաղտագիր փոկեր ու մուրներ, սեղանի յատուկ լամպարներ, արանեներու մէջ կախուելու լամպարներ, ցամաքային ու նաւային զինուորական յատուկ կոնսիներ, հարիայի մեբենաներ եւ այլն։

Հեռաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ ասոյ։

Բ.

Իր անարատութեան պատճառաւ
ՇԱԲՕԹՕ
բէբեթօնը միակն է որ կը գործածուի Գ. Բաքէօռի, Գերլինի, Վիէննայի և Բեդբրսպուրկի աշխատանոցներուն և Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան կողմէ։

ԱԶԳՈՒՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒՄ
ՃԱԲՕԹՕԻ ԳԻՆԻ
ԲԷԲՍԻՆԵԱՆ ԲԷԲԹՕՆԻ
VIN CHAPOTEAUT
Բէբթօնն, որ իբր ամենարաւ տնունդ ծանօթ է, կովի մսէն մարսողութեան աշխինքն է՝ բէբսինի և կամ հոյն իսկ ստամոքսին միջոցաւ։ Այդ կերպով կը սնուցանէն հիւանդները, նոր ապաքինածները, ինչպէս նաեւ այն անձերն, որք ունին հիւծուած առաջ եկած անարիւնութիւն, սնունդներէ նողկանք, տենդ, չաքարախտ, թոքախտ, Ռանդք, ուռեցք, քանսէր, ստամոքսի ու լեարդի հիւանդութիւն՝ տաք երկիրներ բնակելէ յառաջ եկած։
ՇԱԲՕԹՕ, 8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ, և բոլոր դեղարանաց մէջ։ A.

L'ANCRE ԼԱՆՔՈՒՐ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴՈՒՄԱՐ 133 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ — 1871 ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 Վ.ՀԱՐՈՒԱԾ ԴՈՒՄԱՐ 206 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Գ. Գ. Կոմս Եւոն Զիշի, Կայս. եւ արք. ներքին խո հրդական, նախագահ
» Թեոդոսի Հոռոս, դեր-նախագահ
» Ժոզէֆ Հոռոս, Կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական
» Քօլօմանի Նարօ » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օմանէն
Թէոտոր Բոնցէն
Ժան տը Վէնինկ - Ինկլենդայ

Գլխաւոր Գործակալ, Ռերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարաֆիոյու, Լիոնէլ Պոնտի Գլխաւոր Գործակալ, ՄԻՔԱԷԼ ՏԷՐ ԵՂԻԱԶԱՆ Կ. Պոլիս, Գալատայոյու խան թիւ 7, 302

ՇԻՐԲԻՒԹ ԽԱՅՐԻՅԻ
ԿԻՐԱԿՆՕՐԵՑ Ի ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ
1895 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏ 13

Վոփորին Լէմուր ընթացքը

1 15	ԵՇ.Մէջ.Պէօյ.Թրպ.Ենիր.Մրկ.Ր.Հիս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.	
1 15	Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.	
1 15	Գնտ.Վնր.Զակ.Պէլլ.Գգկ.	
1 30	Պէյգ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վնիք.Զէնկ.Պէլլ.Գգկ.	
2 15	ԵՇ.Մէջզպ.Պէօյր.Թրպ.Ենր.Մթն.Միրկ. Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պէշք.	
2 15	Պէյգ.Բշպ.Ենր.Գնլ.Պօյճ.Ր.Ա.Հս.Գնտլ.Արն.Զնկ.Պէլլ.Օրթ.Գգկ.Պշք.Գապ.	
2 50	Ր.Ա.Գվ.ԵՇ.Մէջ.Պէօյ.Թրպ.Պէյր.Բշպ.Զպք.Գնյճ.Ա.Հս.Գնտ.Զանի.Զնկ.Պէլլ.Գգկ.Իսկ.	
3 25	ԵՇ.Մէջ. Պէօյ.Թրպ.Ենիր.Մթն.Միրկ.Պօյճ.Ր.Հս. Պէպ, Արն, Գրչ. Օրթ, Պշկ,	
5 —	Պէյ.Բշպ.Զպգ.Գ.Ա, Հ, Գանալ.Վնր, Զնկր, Պէլլ.Գգկ.Պշք.	
5 —	ԵՇ.Մէջ.Պէօյ.Թրպ.Ենր.Մթն.Մրկ.Պյճ.Ր.Հ. Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.	
5 45	ԵՇ.Մէջ.Պէօյր-Թրպ.Պէյգ.Ենր.Իսկ. Միրկ. Պօյճ.Ր.Հս Պէպ.Արվ.Գրչ.Օրթ.Պշկ.	
6 30	Պէյգ.Ե ր.Գնլճ.Մրկ.Ր.Ա.Հ, Գանալ.Արն, Զնր, Պէյլ.Օրթ.Բգկ, Պշկ,	
7 15	ԵՇ.Մէջ.Պէօյ.Թրպ.Պէյգ.Բշպ.Ենն.Մրկ.Գնլ. Ր.Ա.Հս.Գնտլ.Պէպ. Արն.Գրչ, Զնկ. Պէյլ.Օրթ. Գգկ.Պշք.	
7 45	Ա.Ր.Գվ.ԵՇ.Մէջ.Պէօյ.Թրպ.Ենր.Մրկ. Ր.Հ. Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.	
8 45	ԵՇ.Մէջ.Պէօյ.Թրպ.Պէյր.Բշպ.Զպգ.Գնլ. Ա. Հս.Գնտլ.Վան.Զնկ.Պէլլ.Գգկ.Իսկ.	
9 —	ԵՇ.Մէջ, Պէօյ, Թրպ, Ենր. Մթն. Պյճ. Ր.Հիս.Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պշք.	
9 45	ԵՇ.Մէջ.Պէօյ.Թրպ.Պէյգ. Ենր. Գնլ. Ա.Հս, Գնտիլ.Զնկ.Պէլլ.Գգկ. Իսկ,	
10 15	ԵՇ.Մէջ.Պէօյ.Թրպ.Ենր.Մրկ. Ր. Հս.Պէպ. Արն.Օրթ.Պշկ.	

Կ. Պոլսէն Վոփոր Դէպ Ղալաթիա

2 45	Պէշկ.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հ. Միրկ.Ենիր. Թրպ Պէօյ.Մէկպ.Ենիր.	
3 20	Իսկ.Գգկ.Պէլլ.Զնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հ. Գնլ. Զպգ. Բշպ.Պէյգ.	
3 45	Գապ.Պշկ.Իսկ.Գգկ.Օրթ.Պէլլ.Զնկ.Արվ.Գնտ. Ա.Ր.Հս.Գնլ.Մրկ.Ենր.Բշպ, Պրգ.Թրպ. Պէօյ. Մզպ.Ենմ.
4 05	Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ. Ր.Հ.Մրկ Մթն.Ենր. Թրպ,Պէօյր.Մզպ.Ենմ,	
5 15	Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արն,Պէպ,Ր,Հ,Պօյճ,Մթն, Ենր, Թրպ, Պ օյ.Մզպ.Ենմ.Ր,Ա.Գավզպ	
5 —	Դպպ.Պշկ.Գգկ.Պէլլ.Զնկ.Վնր,Գնտ.Ա.Հս.Գնլ. Բշպ.Պէյգ,Ենր.	
6 —	Գապ.Պշկ.Օրթ,Արվ.Պէպ.Ա.Ր.Հս. Մրկ.Ենր. Պէյգ. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.	
7 —	Պշ.Իսկ.Գգկ.Պէլլ.Զնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հ.Պօյճ. Ենր.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.	
8 30	Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Ենր. Թրպ. Պէօյ.Մզպ.Ենմ.	
9 15	Պշ.Օրթ.Պէլլ.Զնկ,Գնտլ.Արվ. Ր Հս. Պօյճ, Ենր.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.	
10 5	Գապ.Գգկ.Պէլլ.Զնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Զպգ. Բշպ.Պրգ.Մզպ.Ր.Ա.Գվ.	
10 20	Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ.Մրկ, Իսկ. Ենր,Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ,	
10 50	Գապ.Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Գնտ.Ա.Ր.Հսբ Գնլ.Մրկ.Ենր,Բշպ.Պրգ.Պէպ.Ենմ.գացող Զպ.Ն պիտի հաղորդակցի.	
11 10	Պշկ,Գգկ,Պէլլ.Զնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Զպգ. Բշպ.Պրգ.	
11 20	Պշկ.Պէպ.Ր.Հս,Մրկ.Մթն.Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մզպ.Ենմտնալլ.	
11 30	Պշկ. Գգկ. Օրթ. Պէլլ. Զնկ. Գնտ. Գնտ. Պէպ.Ր	
12 15	Պշկ, Օրթ, Գրչ. Արն, Պէպ.	